

POLSKIE CENTRUM AKREDYTACJI

AKREDYTACJA JEDNOSTEK CERTYFIKUJĄCYCH RZECZOZNAWCÓW SAMOCHODOWYCH DAC-12

*Wydanie 5
Warszawa, 6.05.2019 r.*

Spis treści

1	Wprowadzenie	3
2	Definicje	3
3	Wymagania akredytacyjne	4
4	Specyficzne wymagania programu	4
4.1	Programy certyfikacji.....	4
4.2	Proces egzaminu	4
4.3	Decyzja w sprawie certyfikacji.....	5
4.4	Zawieszanie, cofanie lub ograniczanie zakresu certyfikacji.....	5
4.5	Nadzór	5
4.6	Proces ponownej certyfikacji.....	5
5	Zakres akredytacji	6
6	Szczegółowe zasady oceny	6
7	Postanowienia końcowe	6
8	Dokumenty związane	6
9	Załączniki	6

1 Wprowadzenie

W niniejszym dokumencie podano wymagania, które powinna spełnić jednostka certyfikująca rzeczoznawców samochodowych, aby mogła być uznana za kompetentną i wiarygodną. Jednostki certyfikujące osoby, ubiegające się o akredytację i akredytowane w powyższym zakresie, powinny spełniać wymagania akredytacyjne zawarte w dokumentach wymienionych w punkcie 3 niniejszego dokumentu oraz wymagania specyficzne określone w niniejszym.

Niniejszego dokumentu nie należy interpretować jako zawężającego wymagania zawarte w normie PN-EN ISO/IEC 17024. Zadaniem dokumentu jest ujednoczenie niektórych wymagań dla jednostek certyfikujących, prowadzących certyfikację osób w tak specyficznej dziedzinie jak rzeczoznawcy samochodowi.

Dokument ten odnosi się do jednostek certyfikujących rzeczoznawców samochodowych, którzy wykonują czynności wynikające z ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym i czynności wynikające z ustawy z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym oraz rzeczoznawców samochodowych prowadzących działania związane z ruchem drogowym i techniką pojazdową nieokreślone w ww. ustawach.

W przypadku rzeczoznawców samochodowych, o których mowa w ustawie – Prawo o ruchu drogowym **oraz ustawie o transporcie drogowym**, ustawodawca określił czynności związane z ruchem drogowym i techniką **pojazdową**, wymagające profesjonalnej oceny przez rzeczoznawców samochodowych. **Wymagania** jakie musi spełniać taki rzeczoznawca ubiegający się o wpisanie na listę rzeczoznawców samochodowych prowadzoną przez ministra właściwego ds. transportu zostały określone w art. 79 a, ust. 1. i 1a. **ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym**. Jednym z nich jest posiadanie certyfikatu wydanego przez jednostkę certyfikującą osoby, akredytowaną w polskim systemie akredytacji (art. 79 a, ust. 1, p. 6).

Mając na uwadze zapewnienie jednolitego sposobu działania jednostek certyfikujących rzeczoznawców samochodowych, wydawania przez nie certyfikatów, potwierdzania kompetencji oraz jednolitych procesów certyfikacji w jednostkach certyfikujących, opracowano i ustanowiono ramowe zasady działania jednostek tego typu.

Niniejszy dokument został opracowany w wyniku realizacji postanowień polityki dotyczącej zakresu działalności akredytacyjnej PCA (DA-09) przy uwzględnieniu przepisu art. 2 pkt. 10 rozporządzenia (WE) nr 765/2008 z dnia 9 lipca 2008 r.

Tekst niniejszego dokumentu został opracowany przez PCA w uzgodnieniu z **ministrem właściwym ds. transportu** oraz Komitetem Technicznym ds. Akredytacji, powołanym przy Polskim Centrum Akredytacji.

2 Definicje

Dla potrzeb niniejszego dokumentu stosuje się definicje zawarte w dokumentach przywołanych w punkcie 3 niniejszego dokumentu, a ponadto:

ustawa – ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym,

pojazd – środek transportu przeznaczony do poruszania się po drodze oraz maszynę lub urządzenie do tego przystosowane,

rzeczoznawca – **rzeczoznawca samochodowy** wpisany na listę prowadzoną przez ministra właściwego do spraw transportu na podstawie art. 79a ustawy – Prawo o ruchu drogowym, wykonujący:

- **czynności określone w przepisach ustawy oraz ustawy z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym,**

lub

- **inne czynności związane z ruchem drogowym i techniką pojazdową w tych ustawach nieokreślone,**

pula – zbiór pytań egzaminacyjnych zastrzeżonych do wykorzystywania wyłącznie na egzaminie.

3 Wymagania akredytacyjne

Jednostka certyfikująca rzeczoznawców samochodowych, aby mogła być uznana za kompetentną i wiarygodną powinna spełniać:

- ogólne wymagania akredytacyjne podane w normie **PN-EN ISO/IEC 17024 Ocena zgodności. Ogólne wymagania dotyczące jednostek certyfikujących osoby**;
- specyficzne wymagania akredytacyjne podane w niniejszym dokumencie DAC-12, przy czym słów „powinien; należy” użyto do wskazania tych postanowień, które odzwierciedlają wymagania właściwej normy i ustawy, są obowiązkowe.

Ponadto w akredytacji jednostek certyfikujących rzeczoznawców samochodowych, mają zastosowanie warunki właściwe dla akredytacji jednostek certyfikujących osoby określone w dokumentach PCA (w szczególności DACP-01), w tym polityki PCA i obowiązkowe dokumenty EA i/lub IAF. **Wykaz wszystkich wymagań akredytacyjnych stosowanych w ramach niniejszego programu akredytacji jest podany w dokumencie *Lista wymagań akredytacyjnych dla jednostek certyfikujących osoby* dostępnym na stronie internetowej PCA – www.pca.gov.pl**

4 Specyficzne wymagania programu

Poniżej zamieszczono wytyczne do wymagań wybranych punktów normy PN-EN ISO/IEC 17024. Dla ułatwienia zastosowano następujący system identyfikacji wytycznych:

W.X.Y.Z, gdzie: X.Y.Z oznacza punkt normy PN-EN ISO/IEC 17024.

4.1 Programy certyfikacji

W. 8.1 Program certyfikacji powinien odnosić się do certyfikacji rzeczoznawców samochodowych, o których mowa w ustawie oraz może obejmować certyfikację rzeczoznawców realizujących inne czynności związane z ruchem drogowym i techniką pojazdową nieokreślone w ustawie i ustawie o transporcie drogowym.

W. 8.2 Jednostki certyfikujące powinny stosować jednolite kryteria oceny dla kandydatów na certyfikowanych rzeczoznawców.

Przy przeglądzie wniosku osoby ubiegającej się o certyfikat rzeczoznawcy jednostka certyfikująca powinna weryfikować czy kandydat:

1. spełnia wymagania zawarte w ustawie – **Prawo o ruchu drogowym, art. 79a. ust. 1, pkt. 2, 3, 4 i 5 oraz ust. 1a**,
2. przedstawił wykaz **sporządzonych opinii** (zawierający co najmniej 10 **opinii**), z którego co najmniej trzy podlegają wyborowi i ocenie przez jednostkę certyfikującą;
3. zobowiązał się do przestrzegania zasad Kodeksu Etyki Zawodowej Rzeczoznawcy Samochodowego – Załącznik 1;
4. uiszczył opłaty związane z procesem certyfikacji rzeczoznawców samochodowych.

Jednostka prowadząca certyfikację rzeczoznawców samochodowych wykonujących czynności określone w ustawie oraz ustawie o transporcie drogowym powinna w swoim programie certyfikacji zidentyfikować wszystkie czynności dla rzeczoznawców samochodowych wynikające z przepisów ustawy oraz ustawy o transporcie drogowym oraz powinna w ramach procesu certyfikacji potwierdzić kompetencje rzeczoznawcy do wszystkich czynności wynikających z ww. ustaw.

4.2 Proces egzaminu

W. 9.3.1 Przy projektowaniu egzaminu jednostka certyfikująca powinna uwzględnić poniższe zasady:

Komisja egzaminacyjna

Egzamin przeprowadza Komisja Egzaminacyjna złożona z co najmniej 3 osób, dla których wymagania kompetencyjne zostały określone przez jednostkę certyfikującą. Skład Komisji Egzaminacyjnej określa jednostka certyfikująca, kierując się zasadą posiadania przez członków Komisji odpowiednich kompetencji.

Forma egzaminu

Egzamin składa się z dwóch części:

1. egzaminu pisemnego w formie testu jednokrotnego wyboru składającego się z co najmniej 15 pytań,
2. egzaminu ustnego składanego przed Komisją Egzaminacyjną.

Pytania do testu pisemnego są wybierane przed egzaminem z puli, **adekwatnie do jego zakresu**, z zachowaniem poufności wyboru pytań.

Pozytywny wynik egzaminu testowego upoważnia do przystąpienia do egzaminu ustnego. Za pozytywny wynik uznaje się udzielenie prawidłowej odpowiedzi na co najmniej 50% pytań + 1 pytanie.

Egzamin ustny obejmuje odpowiedź na co najmniej 6 pytań, **adekwatnych do jego zakresu**. Każdy z członków Komisji Egzaminacyjnej dokumentuje niezależnie swoje oceny z odpowiedzi zapisami: „zdał” lub „nie zdał”, albo „pozytywny” lub „negatywny”. Za pozytywny wynik uznaje się udzielenie prawidłowej odpowiedzi **na co najmniej 2/3** zadanych pytań.

Zasady tworzenia puli

Pula składa się z testowych pytań egzaminacyjnych **oraz z pytań na egzamin ustny**. Każda jednostka posiada w puli nie mniej niż 150 pytań **testowych oraz nie mniej niż 60 pytań na egzamin ustny** z tematyki określonej w zakresie i programie certyfikacji. Pula podlega aktualizacji co najmniej raz do roku.

Zakres tematyczny objęty pytaniami udostępniany jest kandydatom.

4.3 Decyzja w sprawie certyfikacji

W. 9.4.8 Jednostka certyfikująca powinna w sposób jednoznaczny określać zakres udzielonej certyfikacji.

Udzielenie certyfikacji w zakresie rzeczoznawstwa samochodowego powinno zawsze potwierdzać kompetencje odnośnie wszystkich czynności wskazanych dla rzeczoznawcy samochodowego w ustawie i ustawie o transporcie drogowym.

W przypadku certyfikacji rzeczoznawców samochodowych, wykonujących czynności związane z ruchem drogowym i techniką pojazdową, nieokreślone ustawą oraz ustawą o transporcie drogowym, certyfikat taki powinien dodatkowo określać specjalności, w odniesieniu do których potwierdzone zostały kompetencje rzeczoznawcy samochodowego.

4.4 Zawieszanie, cofanie lub ograniczanie zakresu certyfikacji

W. 9.5.1 Akredytowane jednostki certyfikujące rzeczoznawców samochodowych **powinny zawiadomić** ministra właściwego ds. transportu, prowadzącego listę rzeczoznawców samochodowych, o cofniętych i zawieszonych certyfikatach.

4.5 Nadzór

W. 8.3 c) Działania związane z nadzorem powinny być określone w programie certyfikacji. Nadzór powinien być prowadzony co najmniej raz w okresie ważności certyfikatu, ale nie później niż rok przed zakończeniem ważności certyfikatu.

4.6 Proces ponownej certyfikacji

W. 9.6.5 Ponowna certyfikacja powinna obejmować co najmniej egzamin ustny, identyczny jak dla egzaminu początkowej certyfikacji. Dodatkowo certyfikowany rzeczoznawca samochodowy powinien przedstawić wykaz sporządzonych opinii w okresie ważności

certyfikacji, z którego co najmniej trzy podlegają wyborowi i ocenie przez jednostkę certyfikującą.

5 Zakres akredytacji

Zakres akredytacji określa się zgodnie z Tabelą 1.

Tabela 1.

Rodzaj certyfikowanych osób	Nazwa lub akronim programu certyfikacji
Rzeczoznawcy samochodowi, o których mowa w ustawie z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym, art. 79a	
Rzeczoznawcy samochodowi wykonujący czynności związane z ruchem drogowym i techniką pojazdową nieokreślone w ustawie prawo o ruchu drogowym oraz ustawie o transporcie drogowym: <ul style="list-style-type: none"> – rekonstrukcje kolizji i wypadków drogowych – wyceny wartości oraz kosztów i jakości napraw pojazdów, ich zespołów i elementów – ekspertyzy/opinie w zakresie techniki pojazdowej – ekspertyzy/opinie w zakresie elektroniki i elektrotechniki pojazdowej 	

6 Szczegółowe zasady oceny

PCA podczas prowadzenia ocen jednostek certyfikujących rzeczoznawców samochodowych postępuje zgodnie z ogólnymi zasadami akredytacji podanymi w dokumentach DA-01 oraz DACP-01.

7 Postanowienia końcowe

Niniejsze wydanie dokumentu DAC-12 zastępuje wydanie 4 z 19.05.2015 r. Dokument został wprowadzony Komunikatem nr 284 z dnia 6.05.2019 r. i obowiązuje od dnia 6.07.2019 r. Istotne zmiany w odniesieniu do wydania poprzedniego zostały oznaczone kolorem czerwonym.

8 Dokumenty związane

Dokumentami związanymi z niniejszym dokumentem są dokumenty wymienione w punkcie 3 oraz:

DA-01 Opis systemu akredytacji,

DACP-01 Akredytacja jednostek certyfikujących osoby.

Ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym

Ustawa z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym

Polskie Normy dostępne są w Polskim Komitecie Normalizacyjnym (www.pkn.pl).

Dokumenty EA, IAF w wersji oryginalnej dostępne są na stronach internetowych: EA: www.european-accreditation.org, IAF: www.iaf.nu.

Dokumenty PCA oraz tłumaczenia wybranych dokumentów EA, IAF i ILAC dostępne są na stronie internetowej PCA www.pca.gov.pl. Dostęp do tych dokumentów jest bezpłatny.

9 Załączniki

Załącznik nr 1 Kodeks etyki zawodowej rzeczoznawcy samochodowego.

Załącznik nr 1

**KODEKS ETYKI ZAWODOWEJ
RZECZOZNAWCY SAMOCHODOWEGO**

§1

Niniejszy Kodeks określa wymagania i zasady postępowania rzeczoznawcy samochodowego zwanego dalej Rzeczoznawcą.

§2

1. Rzeczoznawca obowiązany jest do przestrzegania prawa, norm wykonywania zawodu i zasad współżycia społecznego oraz dbałości o swoją godność osobistą, zwłaszcza w czasie wykonywania czynności z zakresu praktyki zawodowej.
2. Rzeczoznawca obowiązany jest do powstrzymywania się od wszelkich zachowań, które mogłyby zaszkodzić dobrej opinii rzeczoznawców.
3. Postępowanie Rzeczoznawcy, które poddaje w wątpliwość jego uczciwość i odpowiedzialność lub podważa zaufanie do wykonywanych przez niego czynności zawodowych stanowi naruszenie niniejszych norm etycznych.

§3

1. Postępowanie Rzeczoznawcy powinna cechować rzetelność, dokładność, bezstronność, skrupulatność i profesjonalizm zawodowy.
2. Rzeczoznawca nie jest związany żądaniami zamawiającego lub osób zainteresowanych wynikiem jego pracy, jeżeli pozostawałyby one w sprzeczności z prawem lub normami zawodowymi.

§4

Obowiązkiem Rzeczoznawcy jest godne reprezentowanie swojego środowiska zawodowego wobec innych osób lub środowisk, zgodnie z jego najwyższymi umiejętnościami i wysokim poziomem zawodowym i etycznym.

§5

Rzeczoznawca nie może dokonywać ocen i opinii technicznych, szczególnie wyceny pojazdu własnego lub osoby bliskiej, gdyż mogłoby to wywołać wątpliwości, co do obiektywizmu Rzeczoznawcy. Dotyczy to także sytuacji, gdy Rzeczoznawca pozostaje w stosunku zależności osobistej lub służbowej w odniesieniu do zamawiającego.

§6

Rzeczoznawca obowiązany jest stale doskonalić swoją wiedzę zawodową i dbać o to, aby w swoich czynnościach zawodowych wykorzystywał najnowsze zdobycze praktyki i nauki.

§7

Rzeczoznawca nie powinien podejmować się wykonywania czynności z zakresu praktyki zawodowej, które wykraczałyby poza jego wiedzę i kompetencje zawodowe.

§8

Rzeczoznawca obowiązany jest do zachowania tajemnicy zawodowej i nie ujawniania osobom trzecim informacji, które uzyskał od zamawiającego w toku wykonywania czynności zawodowych. Obowiązek ten spoczywa na Rzeczoznawcy również po ustaniu wykonywania czynności chyba, że z tego obowiązku zwolnił go sąd lub inny właściwy organ, albo zamawiający.

§9

W stosunkach między Rzeczoznawcami obowiązują zasady koleżeństwa, wzajemna lojalność i współpraca.

§10

1. Rzeczoznawca wykonuje czynności z zakresu praktyki zawodowej zgodnie z najlepszą wiedzą fachową i należyłą starannością.
2. Każda czynność powinna być wykonywana zgodnie ze standardami zawodowymi.
3. Rzeczoznawca obowiązany jest podać w opinii (ocenie) dane, z których korzystał oraz podać ich źródła.

§11

Rzeczoznawcy nie wolno przyjmować w związku z wykonywanymi czynnościami jakichkolwiek korzyści osobistych lub majątkowych, poza wynagrodzeniem ustalonym w umowie.

§12

Klient zawierający umowę z Rzeczoznawcą lub z jednostką gospodarczą jego zatrudniającą, ma prawo oczekiwać, że Rzeczoznawca wykonujący zlecenie będzie postępował zgodnie z normami niniejszego Kodeksu.

§13

Rzeczoznawca nie może działać, ani brać udziału w działaniach stanowiących nieuczciwą konkurencję lub nieuczciwą reklamę. Co należy rozumieć pod pojęciem nieuczciwej konkurencji i reklamy wyjaśniają przepisy:

- Ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji,
- Kodeksu Pracy Dział czwarty, Rozdział II a. pod tytułem „Zakaz konkurencji”.

§ 14

Przepisy niniejszego Kodeksu obowiązują wszystkich Rzeczoznawców bez względu na to, w jakiej formie realizują działalność gospodarczą.